

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 10P/31/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6613205779
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2013:6613205779.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec samosudkyňou Mgr. Katarínou Katkovou vo veci starostlivosti o maloleté dieťa O. M., narodené XX.XX.XXXX, bytom H., R. E., t. č. Detský domov R. V., Š. XXXX/XX, R. V., zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, odborom sociálnych vecí a rodiny, dieťa rodičov Q. M., narodenej XX.XX.XXXX, bytom R. V., S. XX, štátnej občianky SR a otca neuvedeného, o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti a nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

Súd z r u š u j e náhradnú osobnú starostlivosť, na základe ktorej maloletá O. M., narodená XX.X.XXXX bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti Š. M., narodeného XX.XX.XXXX s odkazom na Rozsudok Okresného súdu Lučenec č.k. 9P/46/2012- 36 zo dňa 25.07.2012 a to dňom právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd nariaďuje ústavnú starostlivosť maloletej O. M., narodenej XX.XX.XXXX v Detskom domove R. V., Š. XXXX/XX, R. V..

Matka Q. M., narodená XX.XX.XXXX je p o v i n á prispievať na výživu maloletej O. M., narodenej XX.XX.XXXX výživným v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nepľnoleté nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona počínajúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku; výživné je splatné vždy do 25. dňa toho- ktorého mesiaca vopred Detskému domovu R. V..

o d ô v o d n e n i e :

Uznesením Okresného súdu Lučenec č.k. 12PPOm/2/2013- 4 zo dňa 20.02.2013 súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým maloleté dieťa O. M., nar. XX.XX.XXXX dočasne zveril do starostlivosti Detského domova R. V., Š. XXXX/XX, R. V.. Uznesením Okresného súdu Lučenec č.k. 10P/31/2013- 4a zo dňa 15.04.2013 súd začal ex offio konanie o nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletou O. M., nar. XX.XX.XXXX.

Starý otec maloletej Š. M. na pojednávaniach navrhol zrušiť náhradnú osobnú starostlivosť s odkazom na Rozsudok Okresného súdu Lučenec č.k. 9P/46/2012- 36 zo dňa 25.07.2012 s poukazom na to, že momentálne sa o maloleté dieťa nevie postarať kvôli svojmu nepriaznivému zdravotnému stavu.

Matka maloletého dieťaťa na pojednávaní uviedla, že má vedomosť o tom, že toho času sa nestará o maloleté dieťa Š. M.. Ona sa chce postarať o maloletú O. M.. Má 5 vyživovacích povinností . Voči nej je vedených viacero trestných konaní, pričom na jar tohto roku mala nastúpiť na výkon trest odňatia slobody, na ktorý doposiaľ nenastúpila, pretože je tehotná. Matka uviedla, že nemá žiaden príjem,

nevlastní žiadne nehnuteľné veci. Stará sa o maloleté deti H. M., nar. XX.XX.XXXX a S. M., nar. XX.XX.XXXX. Žije v spoločnej domácnosti s biologickým otcom jej detí F.S. Š., nar. XX.XX.XXXX.

Poverená zamestnankyňa kolízneho opatrovníka na pojednávaniach navrhla, aby súd nariadil ústavnú starostlivosť maloletej O. M. s poukazom na to, že matka sa o žiadne deti nestará. Odišla od detí. Zdržovala sa na neznámych miestach. Žila neprispôsobivým spôsobom života. Maloletú O. navštevovala v detskom domove sporadicky. Síce starý otec má vytvorené bytové podmienky, avšak starý otec sa stará toho času o vnuka, taktiež o ťažko zdravotne postihnutú manželku.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky, Š. M., správou Detského domova R. V. zo dňa 25.06.2013, správou Detského domova R. V.- diagnostickou správou za obdobie od 20.02.2013 do 20.05.2013 zo dňa 04.07.2013, správou z prešetrenia pomerov ÚPSVaR Rimavská Sobota zo dňa 26.08.2013, správou ÚPSVaR Lučenec zo dňa 06.05.2013, správou Sociálnej poisťovne, pobočka Lučenec zo dňa 22.04.2013, správou ÚPSVaR Lučenec zo dňa 19.04.2013, 23.04.2013, spismi Okresného súdu Lučenec 2T/43/2013, 2T/195/2012, 2T/162/2012, spisom Okresného súdu Lučenec sp.zn. 5P/9/2013, sp.zn. 12PPom/2/2013.

Súd z vykonaného dokazovania mal preukázané, že Rozsudkom Okresného súdu Lučenec č.k. 9P/46/2012- 36 zo dňa 25.07.2012 súd zveril maloletú O. M., nar. XX.XX.XXXX do náhradnej starostlivosti starého otca Š. M., nar. XX.XX.XXXX. Uznesením Okresného súdu Lučenec č.k. 12PPom/2/2013- 4 zo dňa 20.02.2013 súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým maloletú O. M. dočasne zveril do starostlivosti Detského domova R. V., Š. XXXX/XX, R. V.. Z odôvodnenia Uznesenia Okresného súdu Lučenec č.k. 12PPom/2/2013- 4 zo dňa 20.02.2013 vyplýva, že Š. M. odmietol naďalej zabezpečovať starostlivosť o maloleté dieťa z dôvodov zdravotných, pričom sa stará o manželku F.Ú. M., ktorá bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony a o syna Š. M., ktorý je mentálne retardovaný. Maloletá O. nerešpektovala starého otca ,stala sa nezávládnuteľnou. Š. M. sa stará o maloletého P. L. M., nar. XX.XX.XXXX, brata O. M. s odkazom na rozsudok Okresného súdu Lučenec č.k. 9P/46/2012- 36 zo dňa 25.07.2012. Matka má 5 vyživovacích povinností okrem O. M. i k P. L. M., narodenému XX.XX.XXXX, H. M., narodenému XX.XX.XXXX, zverenému do náhradnej osobnej starostlivosti O. Š., bytom R. V., S. XX, S. M., narodenému XX.XX.XXXX a k maloletému H. M., narodenému XX.XX.XXXX, zverenému do náhradnej osobnej starostlivosti U. V., bytom H., R. E.. O maloletú O. M. sa matka v Detskom domove v R. V. zaujímal nepravdivo, neprejavovala ozajstný záujem o maloletú O. M.. Matka sa na adrese R. V., Y. S. XX zdržiavala sporadicky, viedla túlavý spôsob života. Matka sa dopúšťa trestnej činnosti, pričom Rozsudkom Okresného súdu Lučenec č.k. 2T/195/2012- 76 zo dňa 02.10.2012 bola odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní 1 roka a 4 mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu minimálnym stupňom stráženia pre prečin krádeže s tým, že voči matke boli vedené viaceré trestné konania (napr. na Okresnom súde Lučenec pod sp.zn. 2T/162/2012, 22T/275/2010, 2T/43/2013, 2T/285/2009, 22T/275/2010, 22T/21/2009 na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 1T/64/2009, na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 2T/106/2007, 4T/220/2012).Matka mala nastúpiť do výkonu trestu dňa 01.02.2013, avšak matka doposiaľ nenastúpila do výkonu trestu, nerešpektujúc Rozsudok Okresného súdu Lučene č.k. 2T/195/2012- 76 zo dňa 02.10.2012 , ani výzvu súdu zo dňa 16.01.2013, 25.02.2013.

Matka nie je poberateľkou žiadnej štátnej sociálnej dávky, dávky hmotnej núdzi a príspevkov k dávke. Nie je evidovaná v registri poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia vedenom Sociálnou poisťovňou , nepoberá dávku dôchodkového poistenia, dávku úrazového poistenia, dávku nemocenského poistenia ani dávku v nezamestnanosti. Matka nevykonáva žiadnu pracovnú činnosť , nevlastní nehnuteľné veci.

Podľa ustanovenia § 47 ods. 1 e), ods. 2 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov náhradná osobná starostlivosť zaniká právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti. Súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, zanedbáva maloleté dieťa alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak o to táto osoba požiada.

Podľa ustanovenia § 54 ods.1, 2, 3, 4 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov náhradná osobná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa. Ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok. Súd môže výnimočne nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musí byť preukázaná. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o nariadení ústavnej starostlivosti súd vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na citové väzby maloletého dieťaťa k súrodencom a na ich zachovanie.

Podľa ustanovenia § 62 ods.1, 2, 3, 4, 5 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na

svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových

pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa ustanovenia § 75 ods.1, prvá veta zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

Podľa ustanovenia § 76 ods.1 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Podľa ustanovenia § 81 ods.1, 2 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannnej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

Podľa ustanovenia § 146 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie mohlo sa začať i bez návrhu.

Súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z vyššie citovaných ustanovení zákona, ktorý aplikoval na zistený skutkový stav.

Zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti prichádza do úvahy iba z vážnych dôvodov týkajúcich sa starostlivosti o maloleté dieťa, t. j. ak si osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené, svoje práva a povinnosti voči tomuto dieťaťu zanedbáva, porušuje alebo dokonca zneužíva a v takomto prípade nie je v záujme dieťaťa, aby naďalej zostávalo v náhradnej osobnej starostlivosti takejto osoby. Súd ex lege vždy zruší náhradnú osobnú starostlivosť ak o to požiada osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené, nakoľko náhradná osobná starostlivosť o maloleté dieťa je založená na zásade dobrovoľnosti a na tom, že fyzická osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené s tým súhlasí a to nielen v čase, keď súd toto výchovné opatrenie vyslovuje, ale aj počas celého výkonu tejto náhradnej starostlivosti.

Ustanovenie § 54 ods. 2, 4 Zákona o rodine zakotvuje ako hmotnoprávne podmienky pre vznik ústavnej starostlivosti splnenie nasledujúcich predpokladov: a) výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená, b) výchova maloletého dieťaťa je vážne narušená, c) iné výchovné opatrenia nevedli k náprave, d) rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov, e) ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd nariadiť ústavnú starostlivosť i v prípade, že iné výchovné opatrenia nepredchádzali jej nariadeniu. Nariadenie ústavnej starostlivosti je adekvátne v tom prípade, ak maloletému dieťaťu nie je možné zabezpečiť vhodné rodinné prostredie pre jeho výchovu. Ide o prípady objektívneho charakteru, kedy rodina dieťaťa zanikla napríklad v dôsledku úmrtia rodičov alebo rodičia pre svoj zdravotný stav nemôžu zabezpečovať výchovu maloletého dieťaťa a nikto z okruhu širšej rodiny nie je, ktorý by zabezpečoval starostlivosť o maloleté dieťa. V týchto prípadoch dochádza k vážnemu ohrozeniu výchovy maloletého dieťaťa. Výchova dieťaťa je vážne narušená i správaním sa zo strany rodičov, ktorí závažným spôsobom porušujú svoje povinnosti, zanedbávajú jeho výchovu, avšak môže ísť i o prípady, kedy rodičia síce sú schopní zaisťovať riadnu výchovu maloletého dieťaťa, ale ide o dieťa obtiažne vychovávateľné, ktoré rodičia nie sú schopní výchovne zvládnuť. Kumulatívne musí byť splnená podmienka, že iné výchovné opatrenia nevedli k náprave. Výnimočne, ak je to v záujme maloletého dieťaťa, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť i bez toho, že by predchádzali iné výchovné opatrenia. Ide tu o prejav zásady, že odobratie dieťaťa z rodiny a jeho umiestnenie v ústavnej starostlivosti je až krajným riešením, ak situáciu nebolo možné riešiť iným spôsobom. O nariadení ústavnej výchovy rozhoduje súd a to i bez návrhu. Ak súd rozhodne o nariadení ústavnej starostlivosti maloletého dieťaťa, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov k maloletému dieťaťu. Výživné sú povinní rodičia poskytovať zariadeniu, do ktorého má byť maloleté dieťa umiestnené podľa ust. § 81 ods. 1, 2 Zákona o rodine.

V zmysle ustanovenia § 62 ods. 3 Zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v znení neskorších právnych predpisov a to aj vtedy, ak schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného rodiča by inak neumožňovali určenie výživného ani v tejto minimálnej výške.

Nakoľko Š. M., ktorému na základe Rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 9P/46/2012- 36 zo dňa 25.07.2012 bola maloletá O. M., nar. XX.XX.XXXX zverená do náhradnej osobnej starostlivosti, požiadal o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti, pričom bolo zistené, že maloletá O. M. je toho času umiestnená v Detskom domove R. V. s odkazom na Uznesenie Okresného súdu Lučenec č.k. 12PPOm/2/2013- 4 zo dňa 20.02.2013, nakoľko Š. M. odmietol zabezpečovať starostlivosť o maloleté dieťa, pričom zverenie maloletého dieťaťa do starostlivosti právnickej osoby bolo nevyhnutné pre jeho život, zdravie, priaznivý psychický, fyzický a sociálny vývoj, ktorý bol ohrozený, súd potom podľa ustanovenia § 47 ods. 2 Zákona o rodine zrušil náhradnú osobnú starostlivosť .

Hoc v súčasnom období matka má vytvorené bytové podmienky pre výchovu maloletého dieťaťa, avšak bolo zistené, že sa matka pravidelne dopúšťa trestnej činnosti, dokonca 01.02.2013 nenastúpila do výkonu trestu odňatia slobody a teda na strane matky existuje objektívna prekážka, pre ktorú nemôže výchovu dieťaťa adekvátnym spôsobom zabezpečiť, pričom matka maloletého dieťaťa zo subjektívnych dôvodov doposiaľ nezabezpečovala riadnu starostlivosť o maloletú O. ani o ďalšie štyri deti , ktoré boli taktiež zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, a teda zverením maloletého dieťaťa do starostlivosti matky by došlo k vážnemu narušeniu výchovy maloletého dieťaťa spočívajúcim v nedostatku výchovnej spôsobilosti matky , súd potom v záujme maloletého dieťaťa podľa ustanovenia 54 ods.1,2,5 nariadil ústavnú starostlivosť maloletej O. M., nar. XX.XX.XXXX v Detskom domove R. V., Š. XXXX/XX, R. V..

So zreteľom na to, že matka maloletého dieťaťa nemá žiaden príjem, súd potom podľa ustanovenia § 81 ods. 1, 2, § 62 ods. 3 Zákona o rodine prihliadnúc na to, že schopnosti, možnosti a majetkové pomery matky neumožňujú prispievať na výživu maloletého dieťaťa vyššou sumou než v minimálnom rozsahu zodpovedajúcom 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v znení neskorších právnych predpisov, uložil matke maloletého dieťaťa povinnosť prispievať na výživu maloletej O. M. výživným mesačne v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona počínajúc dňom právoplatnosti rozsudku Detskému domovu R. V., Š. XXXX/XX, R. V. so splatnosťou vždy do 25. dňa toho- ktorého mesiaca vopred.

Enunciát rozsudku neobsahuje výrok o trovách konania s poukazom na judikát R V/1968, ustanovenie § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p. z ktorého vyplýva, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie mohlo sa začať i bez návrhu z titulu, že súd v danom prípade mohol začať ex offio konanie s odkazom na ustanovenie § 81 ods. 1 O. s. p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou Okresného súdu Lučenec, Ul. Dr. Herza 14, 984 37 Lučenec na Krajský súd v Banskej Bystrici a to písomne v troch rovnopisoch.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 a), f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.